

Hoitotakuulaki – keskeiset elementit

**Tapani Hämäläinen
lääkintöneuvos, STM**

09.11.2022

Tässä esityksessä

1. Yhteyden saaminen
terveyskeskukseen
2. Perusterveydenhuollon kiireetön
sairaanhoito
3. Mitä seitsemän vuorokauden
määräaika ei koske ?
4. Velvollisuus hankkia palveluja
muualta
5. Tietojen julkaiseminen
6. Eduskunnan sosiaali- ja
terveysvaliokunnan
hoitotakuumietinnöstä 27.10.2022

Yhteyden saaminen terveyskeskukseen

- Hyvinvointialueen on järjestettävä toimintansa siten, että potilas voi saada arkipäivisin **virka-aikana saman päivän aikana yhteyden terveyskeskukseen ja saada yksilöllisen arvion hoitonsa tarpeesta**
- **Hoidon tarpeen arvio on tehtävä saman päivän aikana** (voimassa olevassa laissa 3 päivän sisällä)
- Arvion hoidon tarpeesta voi tehdä **laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö** (tyypillisesti sairaanhoitaja, terveydenhoitaja, lääkäri). Suun terveydenhuollossa arvion voi tehdä myös nimikesuojattu terveydenhuollon ammattihenkilö (hammashoitaja)

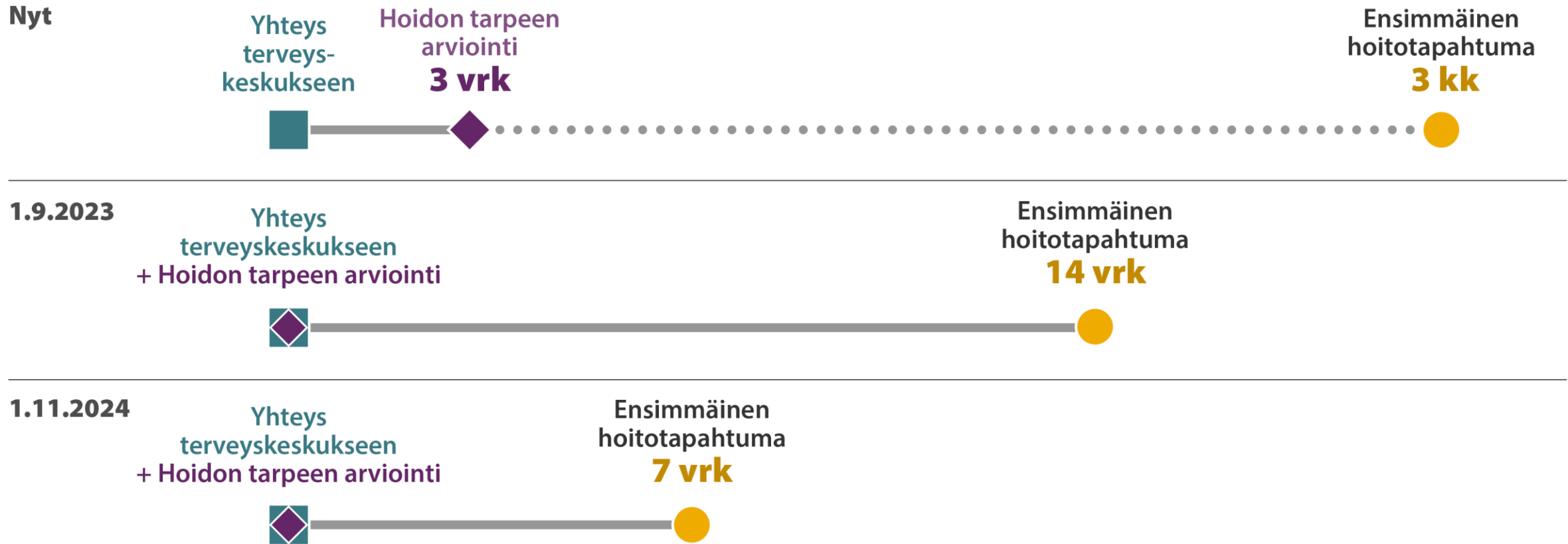
Perusterveydenhuollon kiireetön sairaanhoito

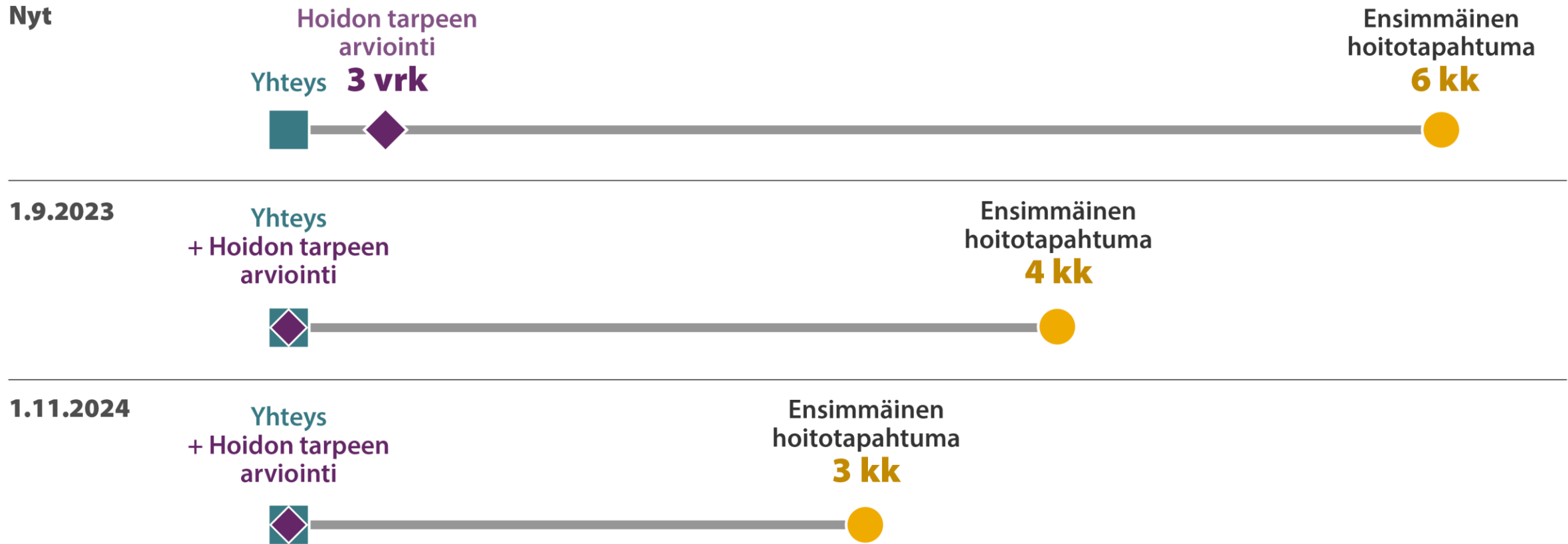
- **Ensimmäinen hoitotapahtuma on järjestettävä arviointia seuraavien 7 vuorokauden aikana** aiemmin säädetyn 3 kuukauden sijaan
- Potilaan hoitoon hakeutumisen syynä tulee olla sairastuminen, vamma, pitkäaikaissairauden vaikeutuminen, uusien oireiden esilletulo tai toimintakyvyn aleneminen (ts. potilaan **uusi tai pahentunut kiireetön terveysongelma**), ja hoidon on kuuluttava yleislääketieteen alaan
- Hoitotakuu **koskee sekä fyysisiä että psyykkisiä terveysongelmia**
- Hoidon antajan tulee olla laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö
- Jos potilas on ohjattu ensin muun ammattihenkilön kuin lääkärin vastaanotolle ja esiin tulee tarve lääkäripalveluille, lääkäriin on päästävä seitsemässä vuorokaudessa alkuperäisestä käynnistä

HALLITUKSEN ESITYS 12.5.2022

Kiireettömän hoidon hoitotakuu perusterveydenhuollossa

Kiireettömän hoidon hoitotakuu suun terveydenhuollossa

Mitä seitsemän vuorokauden määräaika ei koske ?

- Seitsemän vuorokauden määräaika ei koske
 - hoito- tai kuntoutussuunnitelman mukaisia hoitotapahtumia
 - käyntejä perusterveydenhuollossa toimivan muiden lääketieteen erikoisalojen kuin yleislääketieteen erikoislääkärin vastaanotolla
 - hoitotapahtumia, jotka tehdään yksinomaan terveydenhuollossa laadittavan todistuksen tai lausunnon saamiseksi
 - terveystarkastuksia ja seurantakäyntejä
 - terveysneuvontaa
 - rokotuksia, elleivät ne liity kiireettömään sairaanhoitoon
- Näiden palveluiden ensimmäinen hoito- tai kuntoutustapahtuma on järjestettävä potilaan terveydentila, työ-, opiskelu- ja toimintakyky, palveluiden tarve ja hänen sairautensa tai vammansa ennakoitavissa oleva kehitys huomioon **ottaen kohtuullisessa ajassa, kuitenkin kolmen kuukauden kuluessa taikka hoito- tai kuntoutussuunnitelman mukaisesti.**
- Väestötason ennaltaehkäisevät toimenpiteet (seulonnat, tietyt rokotukset, neuvolatoimintaan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon kuuluvat määräaikaistarkastukset) järjestetään niitä koskevan lainsäädännön mukaan

Velvollisuus hankkia palveluja muualta

- Jos hyvinvointialue ei voi itse tuottaa tutkimuksia, hoitoa tai kuntoutusta säädetyissä enimmäisajoissa, sen on järjestettävä ne hyvinvointialueesta annetun lain 9 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla tuottamalla ne yhteistoiminnassa toisen hyvinvointialueen kanssa tai hankkimalla ne sopimukseen perustuen muilta palvelun tuottajilta. Palvelusetelin käytöstä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetussa laissa (569/2009).
- **Hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä on arvioitava, pystyykö hyvinvointialue tuottamaan tutkimukset, hoidon ja kuntoutuksen määräajoissa.**

Tietojen julkaiseminen

- **Velvollisuus julkaista kuukausittain internetissä edellistä kalenterikuukautta koskevat tunnusluvut** siitä, miten perusterveydenhuollon määräaikojen noudattaminen toteutui sekä neljän kuukauden välein siitä, miten erikoissairaanhoidon määräaikojen noudattaminen toteutui.
- **THL tuottaa tunnusluvut**
- Tunnusluvut on julkaistava erikseen **terveydenhuollon toimintayksiköstä**. Jos **toimintayksikön alaisuudessa on erillinen yksikkö (esim. terveysasema), tunnusluvut on julkaistava erikseen kustakin tällaisesta yksiköstä, jos se on mahdollista.**
- STM:n asetuksella voidaan säätää tarkemmin tunnusluvuista, jotka on julkaistava.

Toimipistekohtaisesta raportoinnista

- Lainsäädännön tarkoituksena on taata kaikille pääsy hoitoon 7 vuorokaudessa, eikä se, että potilas on pienen terveysaseman asiakas, ole syy ettei määräaika sääntelyä tarvitse noudattaa.
- **Lainsäädännön tarkoituksena ei ole johtaa tällaisten pienempien yksiköiden sulkeutumiseen.**
- **Pienet toimintayksiköt**, esimerkiksi yhden lääkärin terveysasemat, vain osan viikosta auki olevat terveysasemat tai mobiilit toimintayksiköt, **ovat yleensä osa suurempaa toiminnallista kokonaisuutta.**
- Sääntely mahdollistaa sen, että potilas voidaan ohjata saamaan hoitoa toisessa toimintayksikössä, jos tietty terveysasema ei voi antaa hoitoa määräajassa.
- Ministeriön käsityksen mukaan voidaan ajatella, että syy olla raportoimatta tietoa toimintayksikkötasolla voisi olla se, jos raportointitapa johtaa siihen, että se antaa vääristyneen kuvan hoitoon pääsystä, jos esimerkiksi lääkärikäynti järjestyy 7 vuorokaudessa jossain muussa toimipisteessä.
- Ministeriön käsityksen mukaan hoitoon pääsyn **raportoinnin käytännön toteutuksessa on tärkeä löytää raportointitavat, jotka tukevat luotettavan tiedon saantia palveluista.** Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella on asiassa keskeinen rooli.

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan hoitotakuumietintö 27.10.2022

- Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää esitystä ja sen tavoitteita kannatettavina.
- Valiokunnan näkemyksen mukaan esitys vahvistaa peruspalveluja sekä parantaa yhdenvertaisuutta palvelujen saatavuudessa.
- Nykyiset kiireettömään hoitoon pääsyn enimmäisajat ovat valiokunnan mukaan liian pitkiä oikea-aikaisen tutkimuksen, ennaltaehkäisevän ja varhaisen hoidon sekä kuntoutuksen toteutumisen kannalta.
- Hoitoon pääsyn viivästyminen voi heikentää potilaan terveydentilaa sekä johtaa oikea-aikaista hoitoa ja kuntoutusta laajempaan palvelutarpeeseen. Samalla se voi lisätä hoidosta potilaalle sekä yhteiskunnalle aiheutuvia kustannuksia.
- Valiokunta toteaa, että vuosikymmeniä kestäneen perusterveydenhuollon resursointivajeen korjaaminen lisää kustannuksia lyhyellä aikavälillä, mutta sen kautta voidaan vaikuttaa palvelujen saatavuuden lisäksi hoidon laatuun ja vaikuttavuuteen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaiskustannuksiin.
- Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon hoitoon pääsyn enimmäisaikojen tiukentamisen onnistunut toimeenpano edellyttää kiistatta lisää pysyvää lääkäri työvoimaa ja hoitohenkilöstöä.
- Henkilöstön rekrytoinnin lisäksi lisähenkilöstötarpeeseen on valiokunnan näkemyksen mukaan vastattava muuttamalla pysyvästi perusterveydenhuollon toimintatapoja, sillä perusterveydenhuollon henkilöstön saatavuuden parantamiseksi ei ole yksinkertaisia, nopeita ratkaisuja. Henkilöstön lisäämiseksi tarvitaan sekä valtion että hyvinvointialueiden toimesta useita määrätietoisia toimenpiteitä.

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan hoitotakuumietintö 27.10.2022

- Valiokunnan lausumaehdotukset:
 1. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla vahvistetaan perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa hoitosuhteen jatkuvuutta ottamalla käyttöön omalääkäri- ja omahoitajamalli tai perhelääkärimalli taikka laajentamalla niiden käyttöä.
 2. Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää erilaisten psykososiaalisten menetelmien ja lyhytpsykoterapian määritelmien täsmentämistarpeet, arvioi näiden hoitomuotojen käyttöä ja toteutusta sekä tarvittaessa ryhtyy toimenpiteisiin näiden hoitomuotojen saatavuuden turvaamiseksi.
- Lisäksi joitakin teknisiä muutosehdotuksia
 - Esim. määrääjat → enimmäisajat
- Valiokunta ehdottaa myös seuraavaa lisäystä siirtymäajasta:
 - Nimikesuojatut terveydenhuollon ammattihenkilöt, jotka tämän lain 51 §:n voimaan tullessa tekevät perusterveydenhuollon sairaanhoidossa hoidon tarpeen arviointia, saavat hoitaa tämän lain 51 §:n 1 momentissa tarkoitettua tehtävää 31 päivään elokuuta 2027 saakka, jos heillä on tehtävään riittävä osaaminen ja kokemus.

stm.fi ›
@STM_Uutiset ›

KIITOS

tapani.hamalainen@gov.fi

